

Slávnosť Novoklenovčanov.

„Kto mi dá sily k púti v ďalekú blaha ríš? Kto osvieti mi cestu...“ – touto piesňou (ES 520) sa koncom apríla pred 70 rokmi na Ukrajine lúčili evanjelici z Nového Klenovca s miestom, ktoré bolo ich domovom od roku 1827.

Vtedy sa do karpatských lesov neďaleko Mukačeva presťahovali z obce Klenovec v Malohonte desiatky evanjelických rodín, a to na pozvanie grófa Františka Schönborna von Buchheim. Ponúkol robotným ľuďom spod povestí opradeného vysokého Vepra priester. Pre ich nové domovy i pracovité ruky. V lesoch majestátnych Karpát si vyklčovali miesto pre domy a neskôr i pre evanjelický kostol a školu. Nebolo to ľahké: život a prácu aj im sťažovali všakové búrky – prírodné i politické. Ničivé požiare im ničili domovy a, žiaľ, i kostol a školu. Mocenské otrasy ich z monarchie preniesli do Československej republiky, do ktorej patrila i Podkarpatská Rus. Cez vojnu bol i Nový Klenovec súčasťou horthyovského Maďarska. Po 2. svetovej vojne, keď sa táto časť niekdajšej československej Podkarpatskej Rusi stala súčasťou Ukrajiny, rozhodli sa Novoklenovčania pre návrat do starej vlasti. Po mnohých administratívnych a iných prekážkach, keď už konečne sedeli vo vlaku, na rozlúčku im, ako vyplýva z autentických spomienok, pribalili aj jedovatú hrozbu v podobe slov: Váš cieľ sa začína písmenom „S“ – Slovensko... alebo Sibír?

Bolo to Slovensko a konečne i prvé zastavenie – v Košiciach. Tu to zo železničnej stanice do Evanjelického kostola na Mlynskej ulici nie je ďaleko. Sem viedla prvá cesta tejto skupiny repatriantov v starej vlasti. Poďakovať za Božiu pomoc. V evanjelickom chráme znela pred 70 rokmi ako prvá pieseň spomínaná v úvode: Kto dá mi sily k púti...?

Prvú odpoveď od ľudí v starej vlasti dostali vtedy Novoklenovčania od košických evanjelikov, ktorí ich s láskou privítali a všemožne pomáhali. Preto v tom istom kostole tá istá pieseň opäť znela v nedeľu 30. apríla 2017. Na úvod slávnostných služieb Božích pri krásnom jubileu ňou všetkých privítal zborový spevokol Chválospev. V kostole boli vedno s mnohými Novoklenovčanmi z Košíc a iných častí Slovenska aj sestry a bratia z legendárnej novoklenovskej „metropoly“ – z obce Kráľ, keďže práve v okolí Tornale sa ich po návrate na jar v roku 1947 usadilo najviac. Postupne sa rozšírili po celom Československu. Košice sa však tiež stali domovom mnohých z nich.

Boli to práve košickí Novoklenovčania, ktorí Dušanovi Havrilovi, zborovému farárovi CZ ECAV Košice a konseniorovi Košického seniorátu, navrhli pripomenúť si pamätne novoklenovské výročie návratu i slávnostnými službami Božími. Radosť z návrhu mal aj senior Ján Hruška, sám potomok Novoklenovčanov. Pozvanie na slávnosť potešilo aj Jána Hroboňa, zborového farára z CZ ECAV Bratislava-Dúbravka, vnuka známeho slovenského evanjelického farára Jána Vladimíra Hroboňa, ktorý bol v časoch 1. Československej republiky farárom práve v Novom Klenovci. Liturgicky do slávnostného rámca služieb Božích prispeli aj Ondrej Kolárovský, zborový farár CZ ECAV Košice-Terasa, a Stanislav Kocka, zborový farár CZ ECAV na Mlynskej ul.

Kazateľ slova Božieho Ján Hroboň si zvolil text Mt 10, 42: „A kto by čo aj len čašou vody napojil jedného z týchto maličkých, pretože je (mojim) učeníkom, veru, hovorím vám, neminie ho odplata...“ V úvode, osloviac menovite známe novoklenovské rodiny, priblížil Nový Klenovec v pamäti celej rodiny Hroboňovcov, v ktorej je novoklenovská tradícia stále živá. I keď J. V. Hroboň pôsobil v Novom Klenovci pred mnohými rokmi, hlboká stopa, úcta a vďačnosť k tejto významnej osobe stále kotvia i v pamäti Novoklenovčanov. Po

skončení kňazskej služby v Novom Klenovci pôsobil J. V. Hroboň v USA. Keď požiar zničil skoro celý Nový Klenov, v Amerike organizoval, ako v kázni uviedol jeho vnuk, zbierku na pomoc Novoklenovčanom. V analógii na osudy Novoklenovčanov pripomenul J. Hroboň aj súčasnosť a kresťanskú povinnosť pomáhať i súčasným pútnikom a odkázaným. Senior Ján Hruška tiež priblížil v príhovore spomienky svojich novoklenovských predkov a ich priateľov na roky v Karpatoch, keď po celý čas bola pre Novoklenovčanov najcharakteristickejšou ich pevná luteránska viera v najrýdzejšej podobe – vedno so spolupatričnosťou, bratskosťou, sesterskosťou, ľudskosťou a súdržnosťou. Tieto vlastnosti sú pre Novoklenovčanov charakteristické i dnes, ako v oslovení zdôraznil Michal Hruška, Novoklenovčan z Kráľa, ktorý s rešpektom spomenul aj nezištnú prvú pomoc košických evanjelikov pred 70 rokmi. Prispel i ďalším priblížením často pohnutých novoklenovských osudov, napr. na ich nie vždy jednoduchý život v starej vlasti. Od návratu napríklad túžili po svojom kostole, a to i v rokoch predošlého režimu, ktorý kresťanom neprial. Oni však s pevným odhodlaním, vytrvalosťou a jemnou diplomaciou dokázali priam zázrak: v Králi posväcovali svoj nový kostol v čase hlbokého socializmu. Viceprimátorka mesta Košice Renáta Lenártová v príhovore vysoko ocenila najhumánnejšie tradície mesta, premietnuté s porozumením i do veľkej pomoci tunajších evanjelikov Novoklenovčanom hneď po ich príchode. Je podľa nej motiváciou aj pre súčasníkov.

Po skončení slávnostných služieb Božích sa Novoklenovčania a hostia zišli aj na srdečnom stretnutí v zborovej sieni, kde v živých rozhovoroch a spomienkach dominovali zaujímavé a inšpiratívne novoklenovské spomienky, no aj posolstvá pre súčasníkov, lebo všade, kde majú medzi sebou Novoklenovčanov, vedia, že sú to spoľahlivé opory každého cirkevného zboru našej Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku.

Eva Bombová. (Košice 30.4.2017)